

СТ А Н О В И Щ Е
НА
КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ
С РЕГ. № П-7365/2016 г.
гр. София, 18.10.2016 г.

ОТНОСНО: *Упражняване на правата за заличаване, коригиране или блокиране на лични данни от лицата, включени в списъците за подкрепа на регистрацията в ЦИК*

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) в състав: Председател: Венцислав Караджов и Членове: Цанко Цолов и Веселин Целков на неprisъствено заседание, проведено на 17.10.2016 г., разгледа преписка с вх. № П-7365/14.10.2016 г. от г-жа Ивилина Алексиева – председател на Централната изборителна комисия (ЦИК) и г-жа Севинч Солакова – Секретар на ЦИК, съдържащо искане за изразяване на становище. Искането на ЦИК е по повод постъпили заявления от избиратели с искане за заличаване на личните им данни в списъците за подкрепа на регистрацията в ЦИК на партии, коалиции и инициативни комитети за участие в изборите за президент и вицепрезидент на републиката и информационно-разяснителната кампания в националния референдум на 6 ноември 2016 г.

Във връзка с това от ЦИК молят КЗЛД да бъде изразено становище относно следното:

Има ли възможност ЦИК, позовавайки се на чл. 25, ал. 1, т. 2; чл. 28; чл. 28а, т. 1 и чл. 29 от Закона за защита на личните данни да заличи, коригира или блокира личните данни на физическо лице, което в резултат на извършена проверка в списъците за подкрепа на регистрацията в ЦИК на политически и други субекти и предвид заявяването от негова страна, че данните му са използвани без негово съгласие е поискало заличаване на личните му данни от съответния списък.

Правен анализ:

Законът за защита на личните данни (ЗЗЛД) урежда защитата на правата на физическите лица при обработването на личните им данни. Целта на закона е гарантиране на неприкосновеността на личността и личния живот чрез осигуряване на защита на

физическите лица при неправомерно обработване на свързаните с тях лични данни в процеса на свободното движение на данните.

Системата за защита на личните данни, както на европейско, така и на национално ниво, въвежда принципното положение, че по отношение на физическите лица – субекти на данните, съществуват само права, а за администраторите на лични данни се разписват само задължения. Предвид това, законодателят е отделил специално внимание на правата на физическите лица, като е разписал самостоятелна глава в ЗЗЛД, посветена на тази проблематика.

Най-общо, съобразно тяхното съдържание и начин на упражняване, правата на лицата могат да бъдат групирани в 5 основни групи:

- право на информираност;
- право на достъп;
- право на заличаване, коригиране или блокиране;
- право на възражение;
- право на защита.

Във връзка с конкретно поставения въпрос в искането на ЦИК, в настоящия анализ ще бъдат разгледани само някои от посочените права.

ЦИК чрез своя сайт предоставя достъп на физическите лица да извършат проверка дали законосъобразно са включени в списъците за подкрепа на регистрацията в ЦИК на партии, коалиции и инициативни комитети за участие в изборите за президент и вицепрезидент на републиката и информационно-разяснителната кампания в националния референдум. Процедурата за достъп е съобразена със закона и е достъпна за всеки български гражданин.

Съгласно нормата на чл. 28а от ЗЗЛД, физическото лице има право по всяко време да поиска от администратора да:

- а) заличи, коригира или блокира негови лични данни, обработването на които не отговаря на изискванията на ЗЗЛД;
- б) уведоми третите лица, на които са били разкрити личните му данни, за всяко заличаване, коригиране или блокиране, което е извършено, с изключение на случаите, когато това е невъзможно или е свързано с прекомерни усилия.

Правата на заличаване, коригиране и блокиране по чл. 28а от ЗЗЛД се отнасят за данни, чието обработване не отговаря на изискванията на ЗЗЛД. Причините могат да бъдат с различен характер - непълнота или неточност на самите данни, липсата на правно основание за обработването на конкретните данни, произтичащо от хипотезите на чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД, или неспазването на основните принципи по смисъла на чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД.

Администраторът на лични данни е длъжен да разгледа постъпилите искания и да се съобрази с тях.

От друга страна, на субекта на данни е предоставено правото да възрази по всяко време въз основа на неопровержими законови основания, свързани с неговото конкретно положение във връзка с обработваните данни. Практиката показва, че могат обаче, да съществуват нормативно закрепени изключения от посоченото право. Това важи особено в случаите, когато обработването е необходимо за изпълнението на задача, която се осъществява в обществен интерес, или за целите на законните интереси, преследвани от администратора или от трети лица.

От гледна точка на новата правна рамка в областта на защита на личните данни, *Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните)*, като правен акт с пряко действие, който е в сила и ще започне да се прилага от 28 май 2018 година, следва да се има предвид концепцията за „правото да бъдеш забравен“, която е в непосредствена връзка с разглежданите права.

По отношение правото на защита, българското законодателство в областта на защитата на личните данни предоставя възможност на лицата да упражнят това право по административен или по съдебен ред. Защитата по административен ред се осъществява пред КЗЛД, като компетентен надзорен орган по защита на данните, докато защита по съдебен ред лицето може да търси като подаде жалба пред съответния административен съд или пред Върховния административен съд (ВАС) по общите правила за подсъдност. Производството пред съда се осъществява по общите съдопроизводствени правила, разписани в Административно процесуалния кодекс и Гражданско процесуалния кодекс.

Когато с действие или акт на администратор на лични данни, с който са нарушени права на физическото лице, е осъществен състав на престъпление по смисъла на Наказателния кодекс, защитата може да бъде реализирана по предвидения в Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) ред. Образованото по НПК производство препятства образуване на друг вид производство със същия предмет, включително такова пред КЗЛД. Ако пред КЗЛД вече е образувано административно производство по повод на подадена жалба, то се спира, до решаване на въпроса за наказателната отговорност по НК от компетентния съд.

По повод на конкретно поставения в искането на ЦИК въпрос трябва да се отбележи, че съществуват две хипотези за подаване на заявленията за достъп, заличаване, блокиране или коригиране. От една страна, политическите субекти – инициативни комитети, политически партии, коалиции, биха могли по собствена инициатива (например при

установяване на грешка) или въз основа на получени от физически лица искания, да поискат от ЦИК коригиране, заличаване или блокиране на данните, които са събрали и предоставили за целите на Избирателния кодекс. От друга страна – физическите лица могат да се обърнат директно към ЦИК в случаите, когато твърдят, че техните лични данни се обработват незаконосъобразно.

Следва да се подчертае, че правото на защита на личните данни не е абсолютно право и с оглед на това, то може да бъде ограничавано в определени случаи, когато се окаже в колизия с други всеобщо признати от правната ни система права и свободи. В конкретния случай преимуществена защита следва да получи правото на изясняване на обективната истина. С оглед разглеждане на множеството постъпили в КЗЛД жалби от физически лица, оспорващи наличието на личните си данни в списъците, представени в ЦИК за подкрепа на регистрацията в ЦИК на политически и други субекти, е предстоящо образуването на административни производства. В тази връзка, списъците, за подкрепа на съответните регистрации, представляват писмени доказателства по смисъла на чл. 40 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) и за целите на административното производство пред КЗЛД са необходими в техния оригинален вид, така, както са предоставени в ЦИК. Още по-голямо правно основание за запазването на списъците с лични данни в техния оригинален вид в ЦИК, е когато в подадените жалби са налице данни за извършено престъпление от общ характер по смисъла на Наказателния кодекс и тези списъци могат да бъдат писмени доказателства за евентуален наказателен процес, за което е сезирана прокуратурата.

Необходимо е да се напомни, че когато лични данни се обработват чрез действия по заличаване, блокиране и изтриване, в резултат на упражнени от субектите на данни права, администраторът на лични данни следва да ги разгледа при спазване на всички предписани от ЗЗЛД правила и принципи за защита на личните данни. По-специално внимание следва да се обърне на принципите за прозрачност на процедурите по обработване и принципа за отчетност. Администраторът следва да е в състояние да поддържа процесите по обработване на лични данни, по начин който позволява техния законосъобразен характер да може да бъде проследен и доказан пред надзорния орган. В този смисъл се прилагат вътрешните процедури на администратора, разписани в издадени инструкции на основание чл. 19, т. 2 и чл. 20 от Наредба № 1 от 30 януари 2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни.

Необходимостта от намирането на правилния баланс при осигуряването на прозрачност, от една страна за целите на процеса при произвеждането на изборите, и от друга - прозрачното обработване на личните данни, изисква решението да удовлетвори

изискванията на няколко правни акта едновременно. При така създадената правна рамка, е важно да се осигури проследимост на обработването, което е в интерес на цялото общество.

Във връзка с горното и на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от Закона за защита на личните данни, Комисията за защита на лични данни изразява следното

СТАНОВИЩЕ:

С оглед обезпечаване на писмени доказателства, необходими за целите на административно-наказателните производства във връзка с подадени в КЗЛД жалби от физически лица, ЦИК следва да запази и съхранява в техния оригинален вид представените й списъци на избиратели/гласоподаватели в подкрепа на регистрираните партии, коалиции и инициативни комитети за издигане на независими кандидати за участие в изборите за президент и вицепрезидент на Републиката и на инициативни комитети, партии и коалиции за участие в информационно-разяснителната кампания на националния референдум на 6 ноември 2016 г.

Записите на конкретни физически лица – субекти на данни, подали жалби или сигнали за незаконосъобразно обработване на техни лични данни, следва да бъдат **блокирани за целите на Изборния кодекс, като до тях не се осигурява достъп чрез приложението, с което се извършва проверка на официалния сайт на ЦИК, считано от датата на взетото от ЦИК решение.** В тези случаи приложението в сайта на ЦИК следва да предоставя информация, че достъпът до тези данни е блокиран въз основа Решение на ЦИК със съответния номер и дата.

ЦИК следва да уведоми, както съответния политически субект, така и КЗЛД за извършеното блокиране, като им предостави копие от Решението, с цел предприемане действия по компетентност.

Относно запазване на данни, предмет евентуален наказателен процес, се изпълняват указанията на Прокуратурата на Република България.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Венцислав Караджов /п/

ЧЛЕНОВЕ:

Цанко Цолов /п/

Веселин Целков /п/